
**ΠΑΛΙΑ – ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΧΑΘΕΙ**

Ο Αγωγιάτης

Οι "αγωγιάτες", είναι επάγγελμα που συναντάμε προπολεμικά. Είναι οι "πρόδρομοι" των αυτοκινητιστών.

Πραγματοποιούσαν επί πληρωμή ιδιωτικές μεταφορές εμπορευμάτων, κρασιών (σε ασκιά), διακινούσαν ταξιδιώτες, ιδιώτες, γιατρούς για επίσκεψη σε ασθενείς, κρατικούς λειτουργούς για την εκτέλεση υπηρεσίας.

Κυρίως μετέφεραν δημητριακά (σιτάρι, καλαμπόκι) ή όσπρια ή πατάτε ή κρέας για τον ανεφοδιασμό των κατοίκων. Επίσης, μετέφεραν και επισκέπτες στις απομακρυσμένες γειτονιές.

Λόγω των μεγάλων αποστάσεων μεταξύ των οικισμών, η μετακίνηση των ανθρώπων και η διακίνηση των προϊόντων με τα ζώα ήταν ο κυρίαρχος τρόπος μεταφοράς. Κι αυτό μέχρι τη δεκαετία του '20, που δεν υπήρχαν πολλά μεταφορικά μέσα, ενώ η έλλειψη δρόμων εμπόδιζε τις μεγάλες μετακινήσεις.

Η αμοιβή του "αγωγιάτη" ήταν σχετικά καλή για κείνα τα χρόνια, όμως η δουλειά ήταν δύσκολη και εξαντλητική.

Ακονιστής

Ο πλανόδιος τεχνίτης, ο γυρολόγος, που έχει ως επάγγελμα το ακόνισμα διάφορων οργάνων, αλλιώς λεγόταν τροχιστής. Διαλαλούσε «Ο ακονιστής, μαχαίρια, ψαλίδια ακονίζω, ο ακονιστής...

Ο Αλμπάνης (πεταλωτής)

((από το τουρκικόν palbant, αλμπάνης = πεταλωτής))

Τα πέταλα ήταν κάτι σαν σιδερένια παπούτσια που τοποθετούσαν στις οπλές των αλόγων, για να μη φθαρούν και για να διατηρούν τα ζώα την ευστάθειά τους κατά τις μεταφορές, ώστε να μην γλιστράνε.

Το πετάλωμα ή καλίγωμα, από τον αυτοδίδακτο πεταλωτή, γίνονταν κάθε τρεις ή έξι μήνες. Ο πεταλωτής έδενε το ζώο και με την τανάλια έβγαζε τα παλιά πέταλα, έκοβε με το μαχαίρι το νύχι που περίσσευε και το καθάριζε.

Ζέσταινε τα πέταλα και τα κάρφωνε προσέχοντας ώστε το καρφί να μπει στο ξερό μέρος του ποδιού για να μην πληγωθεί το ζώο.

Ο Βαρελάς

Ο βαρελάς ήταν τεχνίτης, ειδικός στην κατασκευή βαρελόσχημων και σκαφοειδών σκευών, που τα κατασκεύαζαν από ξύλο καστανιάς ή δρυός.

Το ξύλο περνούσε από ειδική επεξεργασία και μετά το έκοβαν σε λεπτές σανίδες, που βρέχανε για να παίρνουν εύκολα την κατάλληλη κλίση. Κατόπιν περνούσαν τα στεφάνια, τα χτυπούσαν με το ματσακόνι για να σφίξουν καλά και μετά τοποθετούσαν τους δυο επίπεδους πυθμένες. Οι αποθήκες παλιά ήταν γεμάτες με βαρέλια κλπ.

Τα σπουδαιότερα εργαλεία που χρησιμοποιούσε ο βαρελάς ήταν το πριόνι, το τρυπάνι, η ταλιαδούρα, το καβουροσκέπαρο, η πένσα κ.ά

Οι βαρελάδες κάθε Σεπτέβρη και μετά τον τρύγο έπιαναν δουλειά γιατί τα παλιά βαρέλια θα γέμιζαν με τον νέο μούστο και έπερεπε να τα συντηρήσουν και πάλι.

Γαλατάς

Ο γαλατάς ήταν επάγγελμα πλανόδιου μικροπωλητή παλαιότερων εποχών, που διατηρήθηκε μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα, που σήμερα έχει εκλείψει σχεδόν τελείως από αρκετές χώρες της Ευρώπης. Ο γαλατάς εργαζόταν στα μεγάλα αστικά κέντρα και όχι στα χωριά, καθώς εκεί υπήρχε η δυνατότητα, εξ ανάγκης, για άμεση πώληση φρέσκου γάλακτος. Ο γαλατάς αναλάμβανε τη διάθεση του γάλακτος και άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων (συνηθέστερα γιαουρτιού) στα σπίτια. Το μεταφορικό του μέσο ήταν ένα υποζύγιο (γάιδαρος ή μουλάρι, μερικές φορές ρυμουγκούσαν και ανοικτή ή κλειστή ελαφριά άμαξα) και αργότερα το ποδήλατο ή μηχανοκίνητο δίτροχο.

Ο Γανωματής

Γανωτής ή γανωτζής ή γανωματής ονομάζεται ο τεχνίτης που επικαλύπτει χάλκινα σκεύη με κασσίτερο (καλάι), ο κασσιτερωτής= καλαϊτζής. Οι γανωτζήδες ήταν συνήθως πλανόδιοι τεχνίτες που αναλάμβαναν το γαλβανισμό και το στίλβωμα των χάλκινων οικιακών σκευών, όπως τα ταψιά, τα καζάνια, τα κουτάλια, τα πηρούνια κλπ.

Η λέξη γανωτής προέρχεται από το ρήμα ΓΑΝΩΝΩ και μάλιστα από το αρχαίο ρήμα ΓΑΝΩ = δίνω λάμψη... Στο τέλος το σκούπιζαν με καθαρό βαμβάκι για να γυαλίσει. .

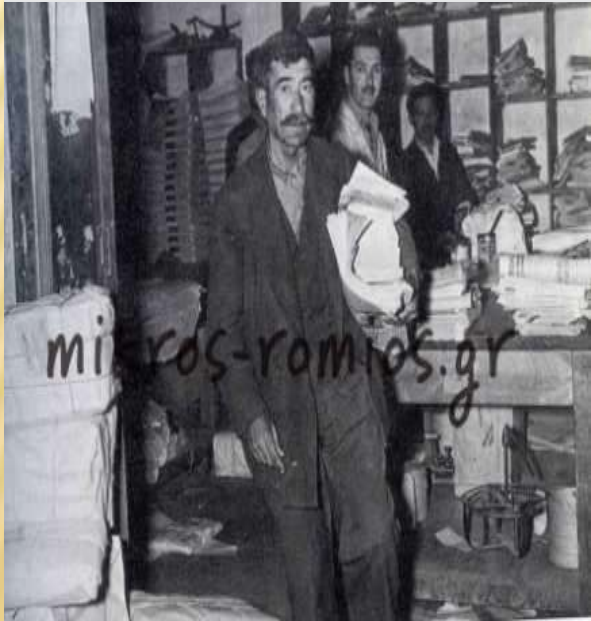
Δραγάτης

Ήταν ο παλιός αγροφύλακας. Παλιά τον έλεγαν δραγάτη γιατί τα χωράφια που ήταν γύρο από το χωριό τα έλεγαν Δραγάτες, έτσι πήρε το όνομα.

Εφημεριδοπώλης

Ο πλανόδιος εφημεριδοπώλης είναι ο επαγγελματίας που ασκεί το επάγγελμά του χωρίς να έχει συγκεκριμένο μαγαζί, παραλαμβάνει τις εφημερίδες από τα Πρακτορεία Διανομής Τύπου και προωθεί την καθημερινή κυκλοφορία του ελληνικού τύπου περπατώντας στους κεντρικούς δρόμους της Αθήνας τις πωλεί στους περαστικούς Αθηναίους ή τις αφήνει στην είσοδο των σπιτιών των μόνιμων πελατών του. *(Κτυπά το κουδούνι. Καλημέρα κυρ-Φάνη, έφερα τις εφημερίδες. Αφήνει ένα πακέτο εφημερίδες στην πόρτα και φεύγει.)*

Ζευγάς

Οι ζευγάδες αναλάμβαναν το όργωμα, τη σπορά και τη συγκομιδή των χωραφιών. Οι ζευγάδες όργωναν με το ξύλινο αλέτρι που το έσερναν δύο βόδια ή μουλάρια (τα “ζευγαρόβοδα”). Κάποιες φορές, οι ίδιοι εκτός από τα δικά τους χωράφια, όργωναν κι έσερναν και τα χωράφια άλλων κατοίκων και αμείβονταν επιπλέον, επειδή διέθεταν την τέχνη τους αλλά και τη “συρμαγιά” (δηλαδή τα βόδια και το αλέτρι). Σήμερα ο ζευγάς έχει εξαφανιστεί, αφού το όποιο όργωμα γίνεται πια με μηχανικά μέσα.

ΚΑΛΑΘΟΠΟΙΟΣ

Η καλαθοπλεκτική ως απλή τέχνη είναι ένας από τους παλαιότερους κλάδους της χειροτεχνίας.

Το επάγγελμα του καλαθοποιού ήταν διαδεδομένο σε χωριά και σε περιφέρειες όπου οι πρώτες ύλες για τις ανάγκες της παραγωγής ήταν άφθονες. Τα υλικά αυτά τα έπαιρναν από τις λυγαριές τις μυρθιές τις σφάκες και τα καλάμια. Από τις μυρθιές και από τις λυγαριές οι καλαθοποιοί έβγαζαν τις μακρές βίτσες, που αποτελούσαν ένα από τα βασικά. Με τον τρόπο αυτό και με τα ίδια υλικά ο καλαθοποιός με τη βοήθεια του κοφτερού μαχαιριού του επεξεργαζόταν τις βίτσες της λυγαριάς και της μυρθιάς, έσκιζε τα καλάμια σε στενές λουρίδες και πλέκοντας κατασκεύαζε όλα τα μεγέθη των καλαμένων καλαθιών.

ΚΑΡΟΠΟΙΟΣ

Επάγγελμα δύσκολο και με ευθύνες αλλά απόλυτα απαραίτητο για τις τοπικές κοινωνίες της εποχής, αφού όλες οι μεταφορές και οι μετακινήσεις μέχρι και μετά τα μέσα του περασμένου αιώνα, γίνονταν με σούστες, κάρα και άμαξες.

Λούστρος ονομάζεται επάγγελμα πλανόδιου που γυαλίζει παπούτσια περαστικών. Στη δουλειά του λούστρου χρησιμοποιείται κασελάκι που μέσα έχει τα βερνίκια και δύο βούρτσες για το γυάλισμα των παπουτσιών. Σε αρκετές περιπτώσεις, ιδιαίτερα παλαιότερα (όπως φαίνεται από παλιές ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου) οι λούστροι ήταν παιδιά.

Μεταπράτης

Μεταπράτης: Γυρνώντας από χωριό σε χωριό με φορτηγό ζώο (γάιδαρο ή μουλάρι) αγόραζε μικρές ή μεγάλες ποσότητες προϊόντων από τους χωρικούς τα οποία και μεταπουλούσε σε άλλα χωριά με διάφορο κέρδος

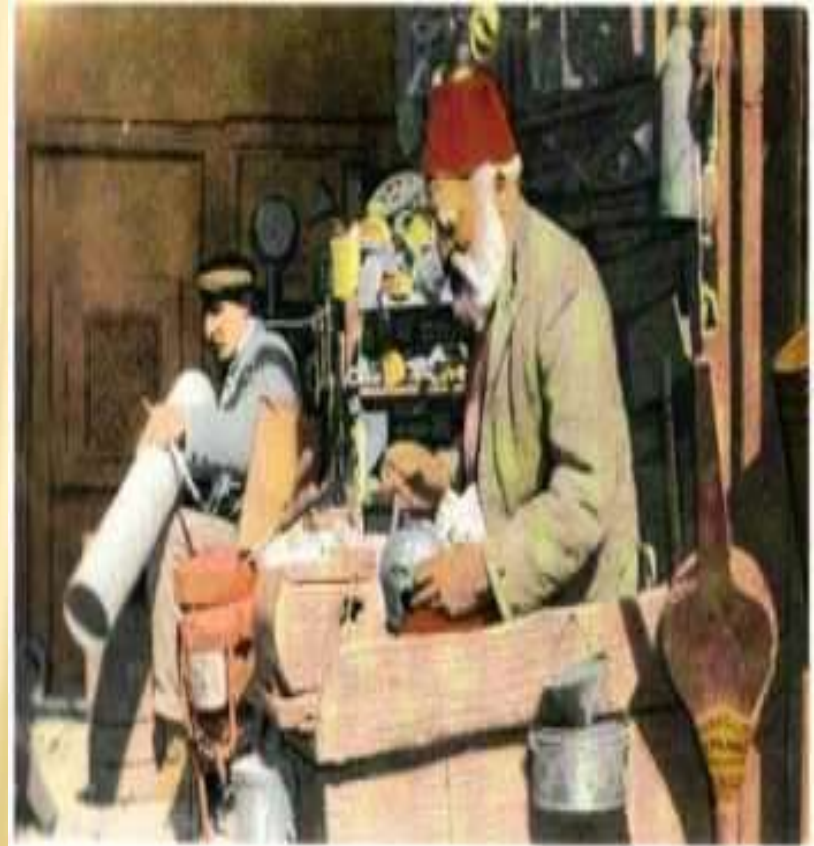
Ο ντελάλης

Η λέξη είναι μάλλον τούρκικη και σημαίνει "αυτός που ανακοινώνει τα μαντάτα", ο δημόσιος κήρυκας. Ο (ν)τελάλης διαλαλούσε στους κατοίκους των χωριών τα νέα, τις παραγγελίες που έπαιρνε από τις αρχές ή για τα εμπορεύματα που έφερναν οιπραματευτάδες. Η δυνατή φωνή και κυρίως ο τρόπος που παρουσίαζε συνοπτικά τα νέα ή διαφήμιζε τα προϊόντα, τον καθιστούσε γνωστό στην τοπική κοινωνία. Έβαζε την παλάμη στο στόμα, σαν χωνί, κι έπαιρνε τις γειτονιές φωνάζοντας. Η αμοιβή του τα πρώτα χρόνια ήταν ένα ποτηράκι τσίπουρο ή λίγο κολατσιό.

ΝΤΕΝΕΚΕΤΖΗΣ

Ο ντενεκετζής κατασκεύαζε χρηστικά αντικείμενα του νοικοκυριού και γενικότερα της αγροτικής ζωής όπως χωνιά, λύχνους, κουβάδες, φανάρια, μπρίκια του καφέ, σουρωτήρια, και άλλα.

Νερούλας

Στην παλιά Αθήνα που δεν υπήρχαν βρύσες μέσα στα σπίτια, ο νερούλας αναλάμβανε την τροφοδότησή τους με νερό. Υπήρχε συνήθως ένας νερούλας σε κάθε γειτονιά και είχε σταθερή πελατεία. Έκανε πολλά κοπιαστικά δρομολόγια και αμειβότανε περίπου 1 δεκάρα τον τενεκέ. Το επάγγελμα του νερούλα διατηρήθηκε μέχρι το 1930, οπότε ιδρύθηκε η ΟΥΛΕΝ.

Ομπρελάς

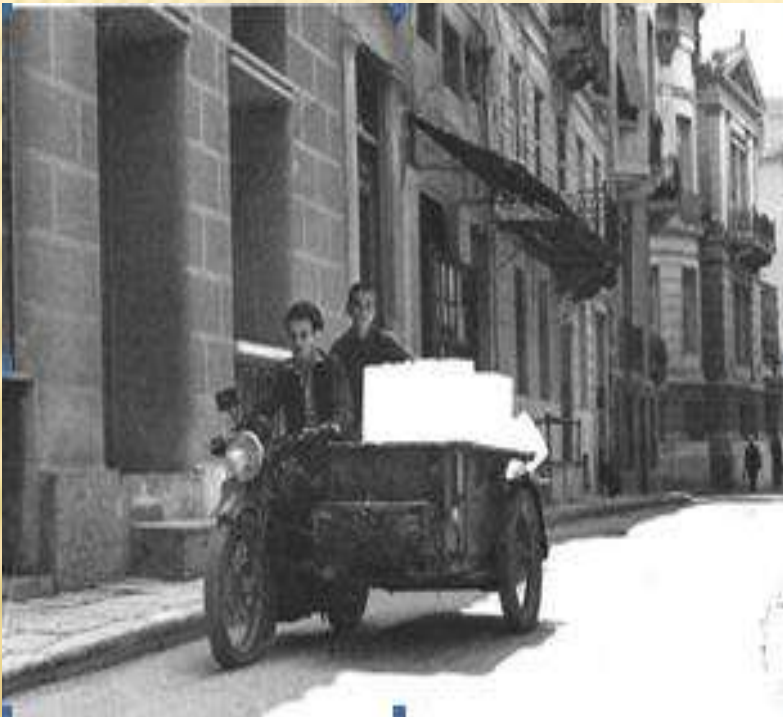
Ο ομπρελάς που κάπου - κάπου κάνει την εμφάνισή του ακόμα και στις μέρες μας επισκεύαζε κατεστραμμένες ομπρέλες. Σήμερα βέβαια σπάνια επισκευάζουμε την ομπρέλα μας. Αν χαλάσει αγοράζουμε καινούργια.

Παγοπώλης

Το σημερινό ψυγείο δεν έχει τη μορφή που είχαν οι πρόγονοί του μόλις λίγα χρόνια νωρίτερα (τον προηγούμενο αιώνα). Παλιά τα ψυγεία ήταν ξύλινα. Οι άνθρωποι διατηρούσαν τα τρόφιμά τους σε πάγο. Τα ξύλινα ψυγεία είχαν ένα δοχείο από λαμαρίνα όπου τοποθετούσαν τον πάγο σε μορφή παγοκολώνας που προμηθεύονταν από τον παγοπώλη.

Συνήθως περνούσε μία φορά την ημέρα και σε περιόδους καύσωνα μπορεί και δύο φορές την ημέρα. Η πληρωμή γινόταν αναλόγως του μεγέθους του πάγου, ενώ κάθε γειτονιά στις πόλεις είχε τον δικό της παγοπώλη.

Πραματευτής

Έφερνε παλιά τα χωριά, φορτωμένος ή με το ζώο ότι μπορούσε να φανταστεί κανείς : υφάσματα με τον πήχη, πουκάμισα, κάλτσες, κλωστές, εσώρουχα, κουμπιά, λάστιχο, κουβαρίστρες, τσατσάρες, χτένια, βαφές και πολλά άλλα ακόμα. Η πληρωμή γίνονταν συνήθως σε είδος.

